

F O A I E

pentru

minte, inimă si literatură.

№. 9.

Luni, 3. Martie

1847.

Барварісті ші елеганде ромънеші.

Ал тоате лъкъріме, къръдіа ші фрѣтѣседеа сѣнт днтѣіме днсѣшірі, черчетате де тот ошѣл; дар лъкърѣ чел маі повіл ал міндіі ші лімбеі оменеші есте лімба, саѣ ворвеле ші кѣвѣнтѣл; кѣ дрептѣл дарѣ тоате пацііле кѣлте аѣ прецѣйт ші аѣ стѣдіат кѣ таре дпгрѣжіре літеріме, ворвеле ші кѣвінтеле граіѣлѣ сѣѣ діс дела днтѣіл пас кѣтре кѣлтѣра са. Кѣчї, лімба есте чеа маі веке ші маі днтѣе філософіе, патѣралѣ ші паціоналѣ, акѣ леці ші регоме с'аѣ фікѣат ші с'аѣ днтѣрїт, маі паїнте де а віса деспре варварісті вреѣл літерат; лімба есте о преціоасѣ а вере а знеї пації, де ачеѣа тоці стрїгѣ, декѣм сімт вреѣл атак дп контра ачестеї мошенирі стрѣвѣне. Ал літератѣрѣ, варварісті аѣ пѣміт не тоате грешалеле а сѣпра къръдіеї лімбеї, днтревѣіреѣа де ворвеле лѣте днтрѣн дпделес некѣноскѣт, саѣ дп контра фіреї лімбїї. Барварістії че фак тоате лімбіме прїп провинчії сѣнт преѣ сімдії ші кѣноскѣді дпкѣт сѣ се ферѣаскѣ зп амаѣор де къръдіа скрїптѣреї сале. Елегандѣа есте алецѣреѣа де тоате днсѣшіріме граціоасѣ неавѣте де алтѣ лімбѣ; де ворвеле ші де фрѣсе фрѣтоасѣ каре фак кѣ

вѣнтѣл плѣкѣт, повіл, полїт. Дѣпѣ ворвеле, елегандѣа есте днтѣіл элемент дп орї че компѣнере, есте лѣстрѣл ші декоареѣа кѣвѣнтѣлї ростїт орї скрїс: ѣа есте флоареѣа ші пѣтереѣа кѣцѣтѣлї грїт.

Аїчі не ва фі ворѣа пѣмаї де ачеї фрѣдіі варварісті літерарї, карїї прїп тѣлта ші деѣса днтревѣіре комѣнѣ паркѣ вор сѣ се парѣ регѣладї, ші кѣ дпчетѣл вор сѣ се ші леціѣеаскѣ ка де вѣнї ші дрепці, де ші дп контра а тот дрептѣл кѣвѣнт ші ценїл лімбеї. Аста е рѣѣл. Кѣ тоте ачестѣа дпсѣ ачешї скрїіторї нежѣдекѣчїошї пот днтревѣї кѣт ор вої де асте грешале лімбістіче, каре дпсѣ тотдеѣвна вор рѣтѣнеѣа зп монѣмент де о днтревѣіре капрїчіоасѣ, зп обїчеїѣ фрѣрѣ кѣвѣнт, о патѣ де неціїоцѣ ші о фапѣ авѣстрѣѣ. О апалїсѣ раціоналѣ деспре асемѣнеѣа грешале, кѣ каре се паре кѣ лімба ромѣнеаскѣ есте дпавѣдітѣ, атѣт дїп чїрконѣтапде, кѣт ші дїп негрїжа деспре грацііле еї, ва фі де тѣлт прец ла тоці чеї че дорѣск а днтревѣї ворвеле фрѣтоасѣї лор лімбї, кѣ прїпrietate де дпделес, кѣ патѣрала дпсѣтпаре де ідеї, кѣ ромѣліеѣа паціоналелор ростѣрї, граїѣрї, ворвеле ші формѣ, кѣ ачел ценїѣ че карактерѣ не орї че лімбѣ ші де каре пѣ е ліпсітѣ нїчі ромѣнеаскѣ:

тоате лъкръри de неапъратъ импортандъ ла орі чіне ва съ дптревѣаскъ папа са къ меріт ші къпошпндъ.

Къ тоате къ сінгър депіѡл паціонал, дпн оріціне, ш'а креат ші а фіклат тревѡінчіоаселе ворѡе, ші форме але граіѡлѡі съѡ, дпсъ пентрѡ пепѡтърателе фпнде але патѡреї ші але оменіреї, а фост къ пептпндъ съ ле пѡтѡаскъ пе тоате. Де ачі се паще тревѡнда неапъратъ ші неконтенітъ de а дптродѡче нѡъ ворѡе дп содіетате ші дп скріптѡрі: ачеста есте зп неажѡс ал лімѡеї. Дар ачеастъ дпоре de ворѡе тревѡе съ аїѡъ зп къмпѡт, ші о депліѡъ ші сінгъръ прекъпошпндъ къ: лімѡа нѡ аре пѡте саѡ форме пентрѡ кътаре лъкрѡ. Фъръ ачеста, дпдатъ каде дп сінѡл варварістѡлѡї. Есте преа адеѡрат къ ла фѡптѡра ворѡелор ші формелор лор, мпнтеа а арѡтат о адѡкъ дпцелепчїзне, преа мерітатъ de а се стѡдіа серіос, de нѡ de алт, дпкаї ка зп лъкрѡ че 'л аре тот отѡл, ші пе каре трѡеде педптреѡіндѡл дп тот мпнѡтѡл. Де о сінгъръ къріосігате аша стѡдіатъ лімѡа, ва дпфѡдіша стѡдіосѡлѡї о дѡлче плѡчере ші дпделетпчїре, гѡстѡнд адѡчїа злѡї лъкрѡ кърат ал спїрітѡлѡї съѡ. Къ тоате ачеста, тпмпѡл дпделѡнг, дптреѡінда комѡпѡ ші чїркпнстѡріле пепѡтърате, че ѡре нѡ префак ші дп патѡръ кът ші дп кълтѡрѡ?! Німік дп лѡте нѡ ретѡне стаѡл ші непрескїмѡат деапѡрѡреа, пѡлѡ ші ла ворѡа гѡрїї! Біне къ ачеастъ скїмѡчїзне дпсъ неконтенітъ се фачѡ de тѡлте орі ші маї спре віне, ші ачеста есте сінгѡра тѡлгѡере че дестрістеазѡ пе тѡхпчїоаса ідеѡ деспре ачѡа префѡкъчїзне зпверсалѡ. Акѡт, ачі стѡ тоатъ даторїа ші тревѡнда

граматїчелор: спре імітаре ші портѡ, съ дпфѡдішезе лімѡа къ формеле, дпсѡшїріле ші елеганделе еї челе класїче, съ арате, спре ферїре, грешалеле дптродѡсе дпн стрейністї саѡ дпн авѡз ла рост ші ла дптреѡїре, ші — чѡѡа че есте ші маї дпкъпѡтѡр — дѡпѡ дплѡтѡрареа грешалелор, съ алѡтѡрезе дескрїпнд тот кърсѡл дппнѡтѡрілор, саѡ дппнѡїерїлор лімѡеї дпдепліпнндѡсе, прїп адѡгате ворѡе саѡ форме, дп кърсѡл кътѡрор тпмпѡрї. Ачеастъ матерїе а дпметѡрїт тѡрїреа тѡлтор ѡрѡѡдї, ші аптїчї ші модерпнї, кът Баррон ла Романї, Аделѡнг ла Церманї, шчл.

Дптре ромѡнї дпсъ паре къ къ тоѡл дпн контра с'а дптѡмплат ші ва съ се дптѡмпле! Пе тѡлді ам азїт стрїпнд: ідеї, ідеї, нѡ ворѡеле! ка кът ворѡеле н'ар дпфѡдіша ідеї, саѡ ка кът ачест стѡдіѡ ар онрі пе алтеле, орі къ ачеастъ шїпндъ нѡ ар фї дптѡеа дпѡѡдѡтѡръ кът се паще отѡл! Дпкъ н'а дпдрѡспнт вреѡ автор дпсемпнат ал вреѡнеї пації кълте съ грѡеаскъ о асеменеа авѡрѡзіе. Деспре че алт ор фї доѡндїт еї ідеї маї депліне ші маї тѡлте, дака н'аѡ пѡтѡт орі н'аѡ врѡт съ стѡдіеѡ маї дптѡїѡ ворѡеле ші формеле къѡпѡтѡлѡї че'л дптреѡѡескъ?! Е de тїраре атѡта пепѡс ші неѡпндъ. Къ пѡрере de рѡѡ спѡїѡ, дптре врео патѡрсѡте de фелѡрї de кърдї ромѡнещї че аре вїѡїотека колеціѡлѡї, дп оїчї зпеле нѡ се гѡсескъ атѡдї варварїстї ка дп граматїчеле ромѡнещї! кїар ші de пе ла літере ші ортографїе дпчепнд — чел маї корѡѡрат варварїст ал лімѡеї ромѡнещї. Шї ачеста о фак ші къ фала къ кълтїѡѡ лімѡа, ші дпкъ маї есте къріос къ ші къдї ва гресчїорї варварїстї с'аѡ дптродѡс кїар

пріо граматиче. Лециле ростълѣ, але формелор ші але стрѣтѣреї, фиксате дела дн-чепътѣл лімбеї, ѣтеле се скѣтѣвъ, алтеле се стрѣкъ, алтеле се аместекѣвъ къ стрѣїністі, алтеле се ші дрег днаїнѣтѣод формеле: даторіа ші імпортанда граматичеї есте а днлѣтѣра релеле грешале, ші а пропѣне елегацделе класиче. Ачѣаста днсъ чере кът ва стѣдіѣ, чѣѣа че маї п'а фѣкъто чїпева. Спре есемплѣ: зічере, днсемнеазъ а спѣне пріо граїѣ ѣп къвѣнт спре дн-целес аскѣлтѣторѣлї. Ворѣвъ (mot, wort), днсемнеазъ ѣп рост де ѣпа орї маї мѣлте сѣпете ростіте непрекърмат, спре а дн-семпа о ідеѣ сїнгѣрѣ кът: нор, оѣ, шчл. Къвѣнт, днсемнеазъ о ростіре де кътева ворѣе спре а спѣне ѣп къѣет, о жѣдекатъ, кът: віртѣтеа ферічѣѣе не ом. Акът реаоа пропѣнере ші днтрѣвѣїре пар къ вор сѣ ісгонеаскъ дн лімѣвъ а се маї зіче „ворѣвъ“ чї днтрѣвѣск тот „зічере“ дн лок де „ворѣвъ,“ кънд вор сѣ зікъ чѣѣа дѣспре ворѣеле лімѣвї. Ачѣст вѣрѣт авѣз с'а днтрѣдѣс дѣкънд аѣ вѣрѣт сѣ експліче літерал ворѣеле алтор лімѣвї, фѣрѣ сѣ вазъ къ ромѣніѣа аре пропрїї але самѣ пѣнтрѣ днпселе. Алдїї пѣтѣск „къвѣнт“ не „ворѣвъ“ ші „ворѣвъ“ не „къвѣнт“ — о алтѣ стравагантѣ стрѣтѣтаре де пѣтїре. Къ де ачѣсте авѣрде аместекѣрї де днсемнѣрї се перде тоатѣ градіа лімбеї ші а ком-пѣнерїї. „Ораторїї маї зік дналте къ вїнте къ ворѣе класиче.“ Де се вор стрѣтѣта ворѣеле ачѣствї къвѣнт, зікънд: „Ораторїї маї ворѣѣск дналте пропосїдїї къ зічѣрї класиче,“ атѣнчї адевѣрѣл де сѣс се ва пѣреа о лімѣвѣдїѣ днтортокатъ, пѣ о жѣдекатъ серїоасъ — ѣп варварїсм пѣсѣферїт де авѣ, тоатѣг радіа сѣ перде. (Ўніверс.)

Трѣсѣрї вшѣре дн історїа Полонїї.

(Ўрмарѣ.)

Непорочїреа Полонїї фѣ фѣрте дн-фрїкошатѣ пѣ пѣмаї дн прївїнда еї, чї шї дн прївїнда тѣтѣрор статѣрїлор маї пѣпѣтїноасѣ орї маї мїчї, карѣ дѣпѣ ачѣа сѣѣшїїере пѣ маї пѣтеа фї сїгѣре нїчї пѣ ѣп мїнѣт де есїстїнда лор. Днтрѣчѣѣа Австрїа ші Пѣрѣсїа къѣтарѣ ші пѣвѣлкарѣ прїчїні дѣсвїнѣтѣре а фаптеї лор; днсъ Пѣсїа фѣвѣ мѣлт маї вїне, къ пѣ се дѣсвїновѣдї нїчї дѣкът. — —

Надіа полѣнѣ, саѣ маї дрепт ворѣїнд, воїерїтеа шї попїтеа еї, карѣ пѣрѣа сѣр-теа ші вїторїѣл кътронїтеї ші вмілітеї на-дїї дѣѣпѣтѣндѣсѣ дн къмпїліта амѣдеалѣ де карѣа фѣсѣсе ловїтѣ дѣпѣ ѣптеїа дн-пѣрѣїре ла 1772, днчѣпѣ а кънѣще ісво-рѣл пѣферїчїрїї, карѣ стѣтеа дн констї-тѣдїа чѣа къ тотѣл реа, дн тїкълѣселе ашеѣмїнте полїтїче ші чївіле. Дн ка-пѣтеле патрїодїлор ѣтїнѣадї се къпѣсе ідеа реформелор, прїо карѣ віртѣтеа надіоналѣ ѣра сѣ капѣте алт свор шї патрїа сѣ се рїдїче дн а са вміліре. Дар кът сѣ ажн-гѣ еї ла повїлѣл скоп? Пѣтерїле днпѣр-дїтѣре аѣ пѣ кѣѣшѣвїа, пѣ ста еле вѣпѣ токма пѣнтрѣ пѣстрареа векеї констїтѣдїї къ тѣте маїле еї скѣдерї, кът ѣра лїбера алеѣере де реѣе, лїберѣл вѣто, шї цѣсте ачѣаста сѣатѣл стѣтѣторїѣз комѣс дн сервї де аї стрѣїнїлор, трѣдѣторї де патрїѣ, карїї де къте орї лї се дѣтѣнда, се лѣнѣѣа дн дрѣтѣл чѣлор маї ферїчїтѣре реформѣ до-рїте шї де реѣе шї де патрїѣ? Ўпеле дн-чѣрѣкѣрї вшѣре де а реформа пѣ ла 1778 фѣсерѣ кълкатѣ де Пѣсїа. Апа Полонїа рѣтѣсе дн вміліта шї старѣ 16 ані пѣнѣ

)

ла а. 1788. Дн ачелаш Рѣсія порні рѣсвоѣ дѣн поѣ асѣпра порѣеѣ шѣ асѣпра Свѣдѣеѣ. Полоніа днчепѣ а рѣсѣфла атѣт маѣ вѣшор, кѣ кѣт днсаѣш Прѣсія се аѣасе кѣ Брѣтаніа дн контра планѣрѣлор кѣчерѣторѣ але Рѣсіеѣ. Мѣнѣтеле ера фортѣ скѣтпѣ, шѣ ваѣ де ачѣа паѣіе сѣворѣнатѣ, карѣа нѣ се днкорѣдѣ дѣн рѣспѣтерѣ спре а се фолосѣ кѣт се пѣте маѣ кѣрѣнд шѣ маѣ а кѣрат де прѣмежѣл вѣне венѣт. Аша дар патрѣодѣіѣ полонѣ се порнѣрѣ спре а скѣпа де жѣгѣл стрѣн; ѣар реѣеле Фрѣдерѣк Вѣлхѣлм дѣ днѣѣрѣѣтѣ! шѣ ачѣаста сѣ нѣ о зѣтѣм. Оѣіле рѣсеѣіѣ, непѣсѣндѣле де нѣмѣк, дн трѣѣіа лор кѣлкасѣрѣ пѣтѣнтѣл репѣвѣлчѣеѣ, скѣосѣрѣ патѣрале шѣ дажде, шѣ сѣлѣа пе реѣеле Полонѣеѣ а се оѣіѣ дн соѣіетатеа лор асѣпра тѣрѣлор. Дн ачѣестѣ днпреѣіѣрѣрѣ діѣта се адѣнѣ ла Варшавѣа, шѣ пѣптрѣка мѣверѣтм вѣто сѣ нѣ о маѣ пѣтѣ сѣмѣнтѣ, нѣчѣ сѣѣшѣіѣ, дндатѣ дѣла днчепѣт се декларѣ пе сѣне де діѣтѣ конфѣдератѣ. Партѣда стрѣнѣлор прѣетѣнѣ шѣ вѣндѣтѣ, дн діѣтѣ фѣ асѣѣдатѣ кѣлкатѣ кѣ тотѣл де чѣа патрѣотѣкѣ кѣ атѣт маѣ месѣе, кѣ ачѣа контрапатрѣотѣкѣ ста тот дѣн трѣѣѣторѣ сѣтошѣ де аѣр, карѣіѣ сѣ де торнѣ кѣ тѣгаѣа пе гѣтлѣш, тот нѣ с'ар сѣѣтѣра, шѣ ѣарѣш дѣн нѣѣѣе фрѣкошѣ, пе карѣіѣ о сѣмпѣл амерѣндѣаре а наѣіоналѣлор дѣ фѣкѣ сѣ амѣѣдѣаскѣ. Деѣі діѣта рѣспѣнсе дѣла сѣне аѣанѣа кѣ карѣа о днѣвѣа Рѣсія шѣ декретѣ адаѣѣѣрѣеа вѣтѣрѣлѣвѣ трѣпѣлор дѣла 18,000 пѣлѣ ла 60,000 саѣ де с'ар пѣтеа шѣ пѣлѣ ла 100,000, се днѣвоѣ ка шѣ воѣерѣіѣ шѣ попѣіѣ сѣ пѣлѣтѣаскѣ дажде дѣпѣ аверѣіѣ, ѣар ѣнѣлѣвѣнда сѣатѣлѣвѣ перманѣнт о тѣе прѣн ашеѣареа ѣнѣіѣ комѣіѣіѣ де рѣсѣвоѣѣ атѣрѣѣтѣорѣе пѣмаѣ дѣла діѣтѣ. Ре-

ѣеле Прѣсіеѣ лѣѣѣѣ ѣарѣш тѣте ачѣестѣ днтрѣпрѣндѣрѣ але Полонѣлор шѣ фѣгѣѣдѣіѣ (promise) кѣ тѣтѣ соленѣтатеа, кѣ ва ре-спекта шѣ ва апѣра тоате реформѣле че вор днтрѣпрѣнде еѣ дн лѣѣвѣтрѣл патрѣе лор, ѣар Рѣсіеѣ стѣте контрѣ, кѣнд ачѣаста декларѣ, кѣ полонѣіѣ кѣ фѣрѣчѣіѣтоарѣеле реформѣ днчепѣтѣ ла кѣтѣнѣл лор ар кѣлка (!) трактатѣеле. Дѣіѣта днѣѣѣрѣѣтѣтѣтѣ кѣтм вѣѣѣрѣтм, фѣкѣ о декларѣаѣіѣа ѣнѣтѣсѣ асѣпра Рѣсіеѣ протѣстѣнд сѣрѣос дн контра шѣ а чѣлеѣ маѣ мѣчѣ амѣстѣкѣрѣіѣ ла дрѣпѣтѣл лѣѣіѣіѣтѣв ал Полонѣеѣ шѣ прѣтѣнѣѣнд кѣ тѣрѣе депѣртѣареа тѣѣтѣрор трѣпѣлор рѣсеѣіѣ дѣн пѣтѣнтѣл Полонѣеѣ, ѣар де нѣ, діѣта ста гѣта а револта дн контрѣле пе тоѣіѣ лѣѣѣіѣторѣіѣ (скѣларѣеа глѣтелор) 1788 14. Дек. Трѣѣаша Катарѣнѣ вѣѣѣ кѣ нѣ е глѣтѣ шѣ спѣрѣатѣ де о протѣстаѣіѣе атѣт де асѣрѣ дншѣ рѣтрѣсѣе трѣпѣеле, ѣар лѣѣтеа дѣде лѣѣѣде сѣтотѣтѣсе вравѣлор полонѣіѣ, прѣкѣтм о шѣ мерѣта кѣ тот дрѣпѣтѣл; кѣчѣіѣ дн адеѣѣр маѣ тѣлте алте паѣіѣіѣ дн лок де ашѣ манѣѣѣста ла асѣменѣа пѣпѣтѣсѣіѣре каракѣтерѣл врав дн о формѣ аша днсѣѣѣлѣтѣорѣе де рѣспект, ар фѣі алѣргѣат кѣ депѣтѣаѣіѣіѣ вѣмѣлѣте, с'ар фѣі тѣрѣѣт шѣ ар фѣі лѣнѣс нѣчѣѣрѣеле чѣелор тарѣіѣ, ар фѣі черкат а корѣтпѣе — лѣѣкрѣ нѣ преа грѣѣ — пе мѣнѣіѣстрѣіѣіѣ шѣ пе дѣпѣломѣаѣіѣ кѣ сѣтѣе де аѣр, кѣ фѣтеѣіѣ ш. а. ш. а.

Полонѣлор лѣ рѣста акѣтм ѣн лѣѣкрѣ маѣ тарѣе: преа дорѣта реформѣ а констѣтѣѣіѣеѣ. Ачѣі днсѣ патрѣодѣіѣіѣ нѣ аѣеа а се лѣѣѣта пѣтѣмаѣ кѣ опѣсѣіѣіѣа пѣлѣтѣтѣ де аѣрѣл стрѣнѣлѣвѣіѣ шѣ кѣ чѣеа а ѣѣпѣѣрѣлор, чѣі тот одатѣ шѣ кѣ еѣгоѣіѣстѣл, кѣ пѣтѣіѣтѣсѣа пе ѣндѣрѣаре шѣ кѣ ѣрѣѣа пѣѣшѣіѣндѣ а тѣѣтѣрор а пѣрѣѣѣторѣлор де дрѣпѣтѣѣрѣіѣе іѣсторѣѣе

Аристокрації да ачеле тимпери дакъ тот маї вредеа, къ де ар фи рѣмас лор дела стрѣвни ори че дрептѣри дакъ не атът де варваре, сѣрпѣторѣ де оменѣме, аспре саѣ ши ридиколѣ, ар фи даторѣ а ши ле пѣстра не тоате къ диведерата тѣрапѣре а милиоанелор. Оаменѣи дакъ нѣ кънощѣеа, къ дрептѣримѣ исторѣче дѣши аѣ леагѣнѣл лор токма да тимпѣримѣ варварѣ (Роттек), прип ѣрмаре къ да лок съ не фѣлим къ еле фѣрѣ осевѣре, дакъ армонѣазъ саѣ нѣ къ постѣлатѣмѣ дрептѣлѣи фѣлософѣк, ам тревѣи маї вѣрѣтос съ не рѣшинѣм. Къ тоате ачѣстеа патриотѣи вѣни ши оменѣши къщѣгарѣ маѣорѣтате да диѣтъ. Сѣатѣл стѣтъторѣс се щѣарсе ла 1789 Февр. 27., апоѣ се апѣварѣ де рѣдѣереа констѣтъдѣиѣ, не карѣа о ши дѣкеѣерѣ пѣпѣ ла 1791 кънд ла 3. Маѣс се ши примѣи, се пѣвѣлкѣ ши се дѣпѣри къ жѣрѣминѣте. Да ачел тимп револѣцѣи да Франца ера да кѣрсеа съѣ. Дѣшманѣи ши воѣторѣи де рѣѣ се щѣѣрѣ фолосѣ де прилеж спре а съпа къ тѣримѣ сѣпѣт поѣи тѣри аѣ констѣтъдѣиѣ полоане ши а о траѣе да фѣлѣтри де прѣпѣсѣри. Ноа констѣтъдѣиѣ а Полонѣиѣ нѣ ера дѣкът о дѣвоѣалѣ фѣкътъ дѣнтре дрептѣл исторѣк ши дѣнтре дрептѣл патѣрѣи саѣ ал фѣлософѣиѣ, ѣатѣ аша: Рѣлеѣеа католѣкъ фѣ рекѣпоскътъ де домиѣторѣе да стат, дап ши чѣмѣламѣе конѣсѣи довѣндѣрѣ лѣвертате къвенѣтъ. Тронѣл Полонѣиѣ фѣ декларат де ерѣдѣтарѣс ѣар нѣ електѣв маѣ мѣлт, менѣндѣсе де ѣрмаш ал рѣцѣлѣи Фрѣдѣрик Авѣгѣст де Саксонѣи къ дрептѣл да фамиѣлиа са. Потѣстатеа леѣѣѣѣѣѣѣ се дѣде ла о диѣтъ де дѣбъ камерѣ (сѣнаторѣи ши депѣтаѣдѣи), ѣар рѣцѣле авеа съ ѣа парѣе маѣ пѣдѣѣѣ ла ачѣеаста. Пѣтереа есекѣѣѣѣѣ рѣ-

мѣсе рѣцѣлѣи къ конѣлиарѣи съѣ. Диѣта съ се адѣне тот ла доѣ анѣ; еа авеа а дѣкрѣта ши рѣсвоѣс ши паче. Маѣорѣтатеа де гла сѣри съ хотѣраскъ, ѣар veto съ фѣе щѣерс. Жѣдѣкъторѣи съ адѣниѣстре дрептатеа да пѣтѣме рѣцѣлѣи, неатѣраѣдѣи. Минѣстриѣ рѣспѣзѣеторѣи; персѣона рѣцѣлѣи сакратѣ (in-tacta). Четѣдѣимѣ рѣцѣнѣи къщѣгѣ дрептѣри персѣоналѣ, дрептѣл де аши амеѣе дѣрегѣторѣи, орѣшанѣи де а пѣтѣеа къщѣгѣа воѣерѣи ши пропѣриѣтате воѣереаскъ; вѣмѣе де а трѣимѣте ши депѣтаѣдѣи ла диѣтъ. Цѣранѣи нѣ се сѣкъпарѣ де ѣовѣѣѣе, дап се пѣсѣрѣ сѣпѣт сѣкътъл леѣѣлор ши сѣпѣт грѣжа гѣверѣлѣи де аѣ апѣра де тѣрѣнѣи ши апѣсѣри. Пѣтѣеа фаче полонѣи маѣ мѣлт ла а. 179 % ? Чѣе маѣ марѣ парѣе а наѣѣиѣ аѣ ши примѣи ачѣеа констѣтъдѣиѣ къ вѣкърѣе ши мѣлдѣмѣтъ. ѣатѣ дѣсѣ къ о мѣкъ чѣеатѣ де воѣерѣ егѣѣѣиѣ, арѣе дрѣчѣнѣи прѣтѣстарѣ асѣпра щѣрѣѣриѣ де лѣверѣл вѣто, асѣпра дрептѣлѣи ерѣзѣитарѣс ла короанѣ ши асѣпра дрептѣрилор даѣе ши ла класа орѣшанѣлор. Авѣрѣл стрѣп дѣвѣрѣвѣта сѣлѣнда ачѣестора. Фѣлѣкс Потѣки, Бранѣки маршалѣл короанѣи, Малаховскѣи, епѣскопѣл Козаковскѣи ши дакъ къдѣва алѣѣи сѣпѣт ачѣеа пѣтѣе аѣѣрѣѣѣе асѣпра кърѣора заѣе хѣла ши вѣлѣстѣмѣл патриѣи ши а лѣмѣи, пѣнтрѣ къ аѣ жѣкат не тѣпа стрѣпѣлор, ш'аѣ вѣндѣт патриа, аѣ даѣт приѣѣнѣ а о дѣпѣрѣдѣи ши а о рѣстѣгѣи, ка пѣѣде ѣвѣи вѣпѣзѣторѣи. — Не ла дѣчѣпѣт се пѣрѣеа къ рѣѣи нѣ вор дѣвѣнѣе; къчѣи Рѣсѣи дакъ ера окѣпѣатѣ къ рѣсвоѣѣл, Прѣсѣи тот маѣ фѣдѣѣрѣиа приѣѣѣѣе марѣ кътѣрѣ полонѣи, ва ла 1790 29. Март. дѣкеѣѣе ши алианѣѣ къ еѣ, ѣар Авѣстриа дѣла мѣртѣеа лѣи ѣосѣф се дѣстрѣпѣнѣсе тарѣе де кътѣрѣ Рѣсѣи ши се апропѣиа кътѣрѣ Прѣсѣи; аша констѣтъдѣиа полонѣѣ се пѣрѣеа къ ва авеа тимп а приѣде

рѣдѣніи. — Дѣсъ ваі скітѣтъоаре есте фаворѣа кѣрділор ші пріетініа челор тарі. Unde дрептѣл ші дрептатеа нѣ сънт респектате, аколо нѣ е нічі кредіондѣ нічі статорнічіе. Прѣсія нѣ дінеа кѣ Полоніа дін врео респектаре де дрептѣрїле еї, чї нѣмаї дін рївалїтате ші пісмѣ асъпра Рѣсіеї, кареа се дѣтїндеа престе тот преа таре ші іарѣш дін інтерес де кѣдїг, хрѣнінд ачеа нѣдежде, кѣ апѣрѣнд еа не полонї, спре тѣлѣдѣмітѣ ва кѣдїга дела еї Данціѣл ші Торнѣл, каре четѣдї дї скотѣа окїї. Дечї кѣнд Прѣсія възѣ, кѣ полонїї нѣ воїеск аші дѣстрѣїна ачеле локѣрї тарї ші кѣдїгѣсе, ші кѣ Рѣсіа дѣпѣ дѣкеїереа де паче кѣ свезії ші кѣ тѣрчїї амерїндѣ Полонїеї, іар Австріа фѣрте дѣгрїжатѣ де револѣдїа франгозілор ар авеа треавѣ аїреа, дѣшї мѣѣ маска са чеа прѣсіанѣ ші пѣшї ла аліанѣдѣ кѣ Рѣсіа. —

Шї іатѣ кѣ фѣрѣ весте о сѣтѣ мїї тѣскалі се вѣрсарѣ песте неферїчіта Полонїе; Катарїна ла 18. Маїѣ 1792 дї дѣкларѣ рѣсвоїѣ! Дін каре прїчінѣ? „Спре а апѣра лївертатеа репѣвлїчеї полѣне дѣ контра дрептѣлѣї ерезїтарїѣ дѣтрѣдѣс прїо пѣа констїтуѣїе!“ Аша сѣла манїфѣстѣл тѣскалілор. Азїї лївертате! Акѣм полонїї нѣ пердѣрѣ мїнѣте. Пѣрѣсїдї де тодї вечїнії ші де тодї прїетїнії, кѣ кредїнда дѣ Dzeѣ ші дѣ дрептѣл лор, діета кіетѣ ла арме не тѣгѣ падіа. Дѣтрѣчѣеа партида трѣдѣторїлор де патріе фѣкѣсе конфѣдераѣїе ла Тарговід, де внде дѣтїндеа ажѣторїѣ Рѣсіеї спре а інтра маї вшор дѣ Полонїа. Полонїї комѣндадї маї вѣртос де мареле ероѣ Tadeѣ Косчївско се мѣатарѣ ка леїї дѣ вара дін 1792; дѣсѣ че пот зечїле де мїї асъпра сѣтелор де

мїї! Реѣделе, кѣм ера дін фїре фрікос, дѣ фрікошат маї таре прїо о скрісѣре амеу рїндѣтѣре а Катарїнеї ла 21. Івліе пѣрѣсѣ не патріодї ші треѣѣ ла конфѣдераѣїа де Тарговід а трѣдѣторїлор де патріе. Аша дѣр о факѣїе дѣвїнсе асъпра воїндеї нѣ влїче. Патріодїї депѣсерѣ армеле, саѣ фѣдїрѣ дѣ дерї стрѣїне; капїї конфѣдераѣїеї апѣкарѣ команда арматеї ші гѣвернѣл, кѣтезѣнд а траѣе ла трївѣнал осѣндїторїѣ не тодї патріодїї. Дѣсѣ песте пѣдїн вртѣ рѣсѣвпареа ші асъпра лор. Дѣѣѣ конфѣдераѣїї, ачеаста дін Полонїа ші чеа дін Літванїа знїндѣсе дескїсерѣ о діетѣ ла Гродно дѣ 29. Окт. Че азїї аїчі ачеѣ діетѣ пеледїзїтѣ! Рѣсіа ші Прѣсія дї дѣкларѣ, кѣ еле аѣ воїндѣ ші плѣчере а сѣѣшїїа Полонїа ші а дѣа оарѣ. Акѣм дѣшїї трѣдѣторїї тѣрмѣрїрѣ възѣнд ловїѣтра де тѣрте. Орї че прегѣтїрї де апѣраре сѣѣ фѣкѣт, аѣ фост тѣте дешерте, пентрѣ кѣ Прѣсія дѣкѣ апѣкасе а дѣвнда не Полонїа кѣ трѣпе, фѣрѣ нічі зн манїфѣст де рѣсвоїѣ, сїнгѣр кѣ ачел кѣвѣнт, кѣ аша плаче пѣтерїлор інтересате ла каѣса ачеаста. Де шї діета дела Гродно авеа тѣдѣларї аменїї дѣ мїжловѣл ваїонетелор стрѣїне, внемте сѣпѣсе але тѣскалілор: тотѣш кѣпрїнѣсѣ де фїорїле знїї тотале тордї політїче, протестѣ дѣдѣлѣнѣг, адїкѣ пѣлѣ ла 17. Івоїе шї ла 24. Ноетѣв. 1793 асъпра орї кѣреї алте дѣпѣрѣдїрї. Сїла тѣсѣкѣлеасѣкѣ, дѣр маї тѣлѣт фѣдѣрїа прѣсіанѣ тѣрѣвѣра орї че сїмѣ оменѣск. Дѣр сїлѣиторїї дѣшї вѣтѣа жок де тоате непѣтїчѣселе протестѣдїї. Кѣдїва дін чеї маї вшї депѣтадї протестѣторї фѣсерѣ арѣвѣвадї ла прїнсорї, алтора лї се амерїнда кѣ конфїскареа аверїлор, дѣ вртѣ сала адѣ-

първи въ дмпрецізратъ къ тръпе, щі денъ-
таділор лі се поръочи прии ѳмені армаді
а свъскріе орі че хъртіе лі с'ар пропъне.
Аша дар свъскрісеръ тоді дмпре свспіоврі
маі ѳтеі трактатъл къ Рвсія, апоі чел къ
Првсія. Прии ачела Рвсія маі трасе ла
сіне патръ міі чіочі свте мілврі пѣтр. къ
треі міліоне лѣквиторі, іар Првсія о міе
мілврі пѣтр. къ 1,200,000 лѣквиторі. Аша
статъл Полоніеі каре ла чеа дін тѣе дм-
пѣрдіре дін 13 міі мілврі пѣтр. пердѣсе
песте патръ міі міл. пѣтр., дн а дѳа пердѣ
атѣт де мѣлт, дѳкѣт рѣтасе пѣтаі къ 3861
міл. пѣтр. ші 3 $\frac{1}{4}$ міл. лѣквиторі. Поло-
ніа вмілітѣ аша апар се маі дндаторѣ ла
вн трактат де вніре ші апѣраре къ Рвсія,
прімі алтѣ констїтѣдіе дін тѣна дѳшт-
неі, лѣпѣдѣндѣсе де тот дрептѣл де а о
маі скімѣа. Дѳъзечі міі осташі полоні
ѳвсеръ дмпѣрдїді прии реѳїменте тѣска-
ле, іар репѣвлїчеі пѣтаі 16,000 армаді і
се ертѣ а дїнеа. Тоді чеімалді лѣаръ по-
рѣнкѣ де десартаре. Пѣвлїкадіа дмпѣр-
дїріі а дѳа о ѳѣкѣрѣ Рвсія къ Првсія пѣ-
таі ла 16. Апр. 1793. Кѣт с'аѣ днчер-
кат а десвїновѣді ачеле дѳъ пѣтері а дѳа
дмпѣрдїре? Еле зісеръ, къ спїрітѣл іако-
вїністѣлї револѣціонарїѣ дін Франга ар
ѳї стрѣвѣтѣт ші дн Полонїа, вѣпѣ ѳрѣ
кѣт се ворѣще асѣзі де ідеїле комѣні-
стїче; дечі спре а кѣрма крѣпченеле ре-
сѣлтате але ачелї спїріт перїкѣлос се де-
кларѣ къ с'ар чере неапѣрат а рѣтеза ші
маі мѣлт дін Полонїа, а о скѣрі ла ра-
гѣл статѣрілор свѳордїнате ші аші сїгѣра
лініщеа дн вєчїпѣгѣді. — Дакѣ полонї
дшї реформа констїтѣдіа не ла 179 $\frac{0}{3}$ прии
вѣре револѣдіе; дакѣ еї дшї отора мо-
нархѣл кѣт аѣ оторѣт англїї не Карол I.

ла 30. Јан. 1649, кѣт ѳрангозії не Лѣдовїк
XIV. ла 21. Јан. 1793, ші пайте де Ката-
ріна II. тѣскалії не вѣрѣватѣл ачестеїа Пе-
трѣ III. дн 14. Јан. 1762 (маі тѣрзіѣ ші
не Павел 1801 Март. 24.) ші свезії не ре-
целе Гѣстав III. дн нѳптеа дін 16. Март.
1792: атѣпчі маі ера чеѣа вртѣ де прїчїпѣ
де а се скѣла асѣпрѣле къ сіле реле; ші
атѣпчі дѳкѣ се кѣвенїа сѣ рїдїче неатра пѣ-
таі ачєїа, карїї с'ар ѳї сїмдїт невїновадї.

ѳапта дмпѣрдїторїлор дедє лѣмії вл
есемплѣ ѳїорос ші дескїсе кале маргѣ ла
алте асемеенеа кѣлкѣрі де дрептѣріле по-
пѳрѣлор, каре маі тѣрзіѣ ажѣпсеръ маі не
тоді. Дела ачєа ѳаптѣ днколо с'аѣ лѣат
де прїчїп: 1) къ статѣріле маі мічі ші
маі слаѣе сѣ пѣ аїѣѣ вѳїе ашї да с'аѣ ашї
реформа констїтѣдіа ші ашезѣмінтеле дн
сїпѣл сѣѣ дѣпѣ кѣт вор аѳла къ е маі вїне;
чї 2) къ дндатѣ че еле ар кѣтеза а дмпре-
прїнде вѣре реформѣ неплѣкѣтѣ вєчїнілор
челор тарї, ачєщїа сѣ аїѣѣ дрептѣл (стрї-
гѣторїѣ ла черїѣ) а о деспоїе де провїндії
ші а о педєпсі дѣпѣ плак; де внде іарѣш
ар вртѣ 3) къ пєвтрѣ статѣріле маі не-
пѣтїачоасе пѣ е ліѣертате пїчі не атѣрпа-
ре не пѣтѣлт, ва пїчі пєвтрѣ чєле тарї;
кѣчі дѣпѣ прїчїпѣл де сѣс токѣта ші вл
стат тарє дѣндѣшї о констїтѣдіе неплѣкѣтѣ
вєчїнілор, ачєщїа ар аѣѣа дрептѣл а се влї
дмпре сіне, а се репєзі асѣпра реформато-
рѣлї, ал кѣлка ші ал дєкѣла сїпгѣр дін
прїчїпѣ, къ ел дмпрѳѣче о констїтѣдіе
лор неплѣкѣтѣ, апої ѳїе ачєѣа орї де че
ѳїре, репѣвлїканѣ, деспотїкѣ орї монархї-
кѣ, тот атѣта. Дн аѣѣѣр пѣтерїле дм-
пѣрдїторє пѣ сокотїрѣ, къ се ва аѳла чїне-
ва каре лѣтѣд есемплѣ дела еле, ва вртѣ
тот асемеенеа. Дечї песте пѣдїн ѳрангозії

дші лзаръ дрептъл а рѣстърпа тронъри ші
але дшпърди кѣи воіа, а сѣшшіа ші а дш-
трѣпа цери дѣпъ кѣи ле плъчев. —

(Ва зрма.)

Барбаріа зпѣи пашъ ші а зпѣи епископ.

Дш Satellit Nr. 20 чітім о кореспон-
дінцъ дш България, а кѣреі адевр е кезъ-
шѣит де тоці вѣннї ѳменї карїи стаѣ дш ко-
мѣникаціе кѣ Vidinъ. — Хаіреддін паша
гѣвернаторъ, ажѣтат де прїетнѣл сѣѣ епі-
скопъ гредеск венїт ла Vidin дела інсѣла
Хіос (кѣмпърѣндѣшї постѣл кѣ ванї греї
атѣт дела Пѳртъ, кѣт шї дела патриархіе
ка шї Сїмон марѣ), пѣтръ дш анї ачещїа
тїрѣннї марї, дш каре ачї се дшсеампъ пѣ-
маї знеле. Дш тѳмна дш 1845 паша спре
а пѣтеа стѳрче ванї dede о порѣнкъ аспрѣ
ка тоці пегѣдеторїї сѣдїдї стрѣнї дш Vi-
din, Шїштов, Лом Паланка шї пе аїреа,
а кѣрор авере дї скотеа окїї, саѣ сѣ плъ-
тїаскъ харанїл (даждеа пе кап), саѣ сѣ
пѣрѣсіаскъ България дшдатъ атѣчї. Кѣ
тѣсѣра ачещїа дштре алдї тѣлдї ѳсерѣ
маї греѣ ловїдї ѳрадїї С. дш Тїмїшоара.
Ачещїа пѣ воїрѣ а се лѣпѣда де протекдїа
азѣрїакъ, дар лї се секвестрарѣ тѳте тѣр-
ѳїле, іар татѣл лор ѳѣ депѣртат дш кап де
пѳпте; тот атѣчї епископъ амерїондѣ апа-
тїмъ (аѳѣрїанїе) тѣтѣрор крещїнїлор карїї
ар маї кѣтеза а пегѣдеторї кѣ ѳрадїї С.,
іар нїще самсарї еврей ѳсерѣ вѣтѣдї ла
спете, пѣтрѣкъ ле кѣмпѣра марѳѣ. Тот
одатъ се ѳѣкъ репорт кѣтрѣ Пѳртъ, кѣ а-
чещї сѣдїдї (карїи де 15 анї сѣѣ пѣртат ѳѣрѣ
чѣа маї мїкъ патѣ) ар ѳї тѣрѣвѣрѣторї де
паче шї стрїкѣторї аї крещїондѣ крещїне.
Консѣлатѣл в. в. дш Галад шї інтерѣвнїа-
тѣра апѣрѣ кѣ кѣлдѣрѣ пе вїедїї апѣсадї,
дшкѣт Пѳрта порѣнчї лѣ Хаіреддін сѣ деа
паче сѣдїлор, іар ел сѣ рѣспнѣдѣ де фа-
пта са. Чѣ ѳѣкъ тїранѣл? Дш 9. Авг. 1846
кїетѣ ла сїне пе тоці ѳрѣнѣшїї тѣрчї, крѣ-

дїнї шї еврей дш Vidin шї ле порѣнчї сѣ
сѣвскрїе о хѣртїе, а кѣреї кѣпрїнс пѣ лї се
спѣсе. Тѣрчїї шї еврей сїлїдї сѣвскрїсерѣ,
дар крещїнїї пѣ воїрѣ пѣпъ пѣ лї се ва
дшпѣртѣшї ачел дшскрїс. Ачещїа тѣѣ-
стрїе аѣ ешїт дш капѣл епископълѣ грек;
крещїнїї шїа вїне. Аша еї се дшвоїрѣ шї
ѳѣкѣрѣ кѣтрѣ Пѳртъ о плъсѳоре сѣвскрїсѣ
де 38 іншї, дш кареа чѣреа депѣртареа епі-
скопълѣ; ачещїа дшсѣ тїросї перїколѣл.
Дечї дш 12. Авг. а. тр. амѣдї пе вїедїї
българї ка сѣ теаргѣ ла вїсерїкъ, вѣде ел
ар вої але аскѣлта плъсѳорїле. Се шї а-
дѣнарѣ врео 200 крещїнїї; дар дш ачел чѣас
сѣѳлетескѣ архїпѣсторїс алергѣ ла паша,
кѣрѣїа дї мїондї, саѣ маї дрепт ворѣнѣд, кѣ
ел се сѣѣтѣи шї скорнї кѣ крещїнїї сѣ ар ѳї
адѣнат ла вїсерїкъ спре а ѳаѣе реѣелїе.
Паша порѣнчї дшдатъ ка крещїнїї сѣ вїе
дш сераѣл лѣї. Авїа се дшкїсерѣ порѣїле
дш зрма лор, кѣнд аргадїї шї солдадїї се
арѣнкарѣ аспрѣле, дї вѣтѣрѣ кѣ пѣщї, кѣ
латѣл савїеї, кѣ вѣде, апої дї арѣнкарѣ пе
пѳртъ опрїнд пѣмаї пе 20 іншї, дш кѣдї
сѣвскрїсерѣ плъсѳореа, пе карїи дї пѣсерѣ
ла прїнсорї рѣле, вѣде зѣкѣрѣ пѣсте о лѣ-
пѣ, сїлїдї ла тѣнчї греле дш нїще помѳ-
лѣрї де вѣде авѣа а скоате летне де кайѣе
спарте. Дштрѣчѣеа іар се ѳѣкъ ла пѳртъ
репорт, кѣ дш Vidin сѣ ар прегѣтї о реѣе-
лїе, кѣ крещїнїї сѣ ар ѳї адѣнат ла вїсерїкъ
спре а реѣела (дшсѣ ѳѣрѣ нїчї о арѣтѣ!)
— Епископъ спре а се деспѣгѣвї грѳс пѣ-
трѣ кѣт аѣ дат пе чїнѣл сѣѣ маї арѣнкъ
такѣ аспра тѣтѣрор сѣпѣшїлор сѣї кѣте
5 лѣї де ѳамїліе, іар попїлор дела сате ле
порѣнчї сѣ пѣ кѣтеза а дшгропа пе чѣї карїї
пѣ ар плѣтї, дш каре прїчїнѣ ла тѣлте
ѳамїлії се дшпѣдїрѣ тѣнѣрїле пѣдшгропа-
те. Маї пе зрма Dzmnezeѣ вої, ка българїї
сѣ скапе де ачѣї дої тїранї. Пѳрта прїн кон-
сѣлате аѳлѣ де тѳте вѣлѣстѣшѣдїїле лор шї
дш Окт. а. тр. дї скѳсе пе амѣндої дш
постѣрїле лор, трїмїцѣнѣд іарѣ пе вѣтѣрѣ-
нѣл Хѣсеїн паша дш локѣл лѣ Хаіреддін.